

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna, soudkyně Michaely Bejčkové a soudce Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobce: **Mgr. F. Š.**, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky**, se sídlem Soudní 1672/1a, Praha 4, o žalobě na ochranu proti nečinnosti správního orgánu, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 6. 5. 2019, čj. 11 A 55/2019-11,

t a k t o :

- I.** Žalobci **se neustanovuje** zástupce pro řízení o kasační stížnosti.
- II.** Kasační stížnost **se zamítá**.
- III.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce se u městského soudu domáhal ochrany proti nečinnosti Vězeňské služby ČR, Vazební věznice Praha - Ruzyně, která nerozhodla ve věci jeho žádosti o poskytnutí informace. Společně s žalobou podal žalobce také žádost o osvobození od soudních poplatků a návrh na ustanovení zástupce. Městský soud zamítl žalobcovu žádost o osvobození od soudních poplatků i jeho návrh na ustanovení zástupce a uložil mu povinnost zaplatit soudní poplatek ve výši 2 000 Kč.

[2] Žalobce (stěžovatel) podal proti usnesení městského soudu kasační stížnost. Stěžovatel namítá, že je osobou se zdravotním postižením, pro niž neustanovení zástupce a neosvobození od soudních poplatků znamená odepření soudní ochrany.

[3] Stěžovatel dále požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů a o osvobození od soudních poplatků. K této žádosti NSS sděluje, že podáním kasační stížnosti proti procesnímu rozhodnutí městského soudu (s výjimkou procesního rozhodnutí, kterým se řízení o žalobě končí) nevzniká stěžovateli poplatková povinnost (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 9. 6. 2015, čj. 1 As 196/2014-19, č. 3271/2015 Sb. NSS). Usnesení o neosvobození od soudních poplatků a neustanovení zástupce nepochybně je takovým procesním rozhodnutím.

Stěžovatele tedy netíží poplatková povinnost. Obdobné závěry dovodil rozšířený senát v citovaném rozhodnutí i ve vztahu k povinnosti být v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem. Z kasační stížnosti v této věci jsou zřejmé důvody, pro které ji stěžovatel podal; proto není třeba trvat na tom, aby byl zastoupen advokátem (výrok I tohoto rozsudku).

[4] Kasační stížnost není důvodná.

[5] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zcela osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoli za řízení odejme, popř. i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popř. neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.*

[6] Již městský soud přiléhavě odkázal na rozsudek NSS ze dne 26. 10. 2011, čj. 7 As 101/2011-66, č. 2601/2012 Sb. NSS, podle kterého platí, že „[i] když účastník je nemajetný, takže by zásadně bylo namíste přiznat mu osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.), může mu soud výjimečně toto dobrodíní odeprít, a to zejména pro povahu sporu či sporů, které účastník vede. O výše uvedený případ se může jednat, vede-li účastník s různými veřejnými institucemi množství sporů týkajících se poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, které často pokračují jako spory soudní, a přitom nejde o spory mající vztah k podstatným okolnostem účastníkovy životní sféry (netýkají se, a to ani nepřímě, účastníkova majetku, životních podmínek či jiných podobných záležitostí, nybrž jde o spory vyvolané účastníkovým zájmem o veřejné záležitosti a fungování veřejných institucí)“.

[7] V dané věci se stěžovatel domáhal poskytnutí souboru informací podle informačního zákona. Požadované informace se týkaly činnosti žalované a fungování jejích organizačních složek, resp. *oblasti managementu věznic*. NSS souhlasí s městským soudem, že ze stěžovatelovy žádosti neplyne, že by požadované informace měly jakýkoliv vztah k podstatným okolnostem jeho života. Naopak z povahy požadovaných informací je zřejmé, že informace nemohou mít vliv na podstatné okolnosti stěžovatelova života bez ohledu na to, zda se týkají věznic, v níž se stěžovatel nachází, či nikoliv. Jde totiž o spory zřejmě vyvolané stěžovatelovým zájmem o veřejné záležitosti a fungování veřejných institucí.

[8] Nadto je městskému i zdejšímu soudu z jejich úřední činnosti známo, že stěžovatel vede s žalovanou (resp. různými vězeňskými zařízeními) množství „sporů“ týkajících se poskytování informací podle informačního zákona, které často pokračují před soudy. Taková řízení má stěžovatel plně právo vést, dává-li mu objektivní právo procesní možnosti tak činit (a nejde-li o šikanózní jednání nebo jiné zneužití veřejných práv). Není však důvod, aby náklady na vedení těchto řízení za stěžovatele nesl stát formou osvobození od soudních poplatků. Osvobození od soudních poplatků nemá být institutem umožňujícím osobám s nízkými příjmy vést bezplatně řízení podle své libosti. Jeho úkolem je zajistit, aby osobám, které nemají dostatek prostředků a u nichž je namíste, aby soudní řízení vedly (neboť jde o věc skutečně se dotýkající jejich životních okolností), nebránil nedostatek prostředků v účinné soudní ochraně. O takové řízení však v tomto případě nejde. Jelikož stěžovatel „vrší“ správní a soudní řízení (například tím, že stále dokola napadá procesní rozhodnutí soudů či postup správních orgánů, přestože v právně totožných věcech již byl vůči stěžovateli pravomocně vysloven závazný názor NSS), aniž důsledně váží důvodnost svého postupu, je podle NSS správné, aby stěžovatel vedl soudní řízení s vědomím jeho nákladů a aby uhradil soudní poplatek. Uvedené platí tím spíše, má-li stěžovatel právnické vzdělání vyžadované pro výkon advokacie.

pokračování

[9] Vzhledem k popsaným okolnostem nepostupoval městský soud v rozporu s právními předpisy, pokud učinil závěr, že je namístě stěžovateli výjimečně odepřít osvobození od soudních poplatků, a to v plné výši.

[10] Vzhledem k tomu, že stěžovatel nesplnil základní předpoklad pro osvobození od soudních poplatků, nemohl mu být ani ustanoven zástupce pro řízení o žalobě (§ 35 odst. 10 věta první s. ř. s.). V řízení o žalobě nadto není zastoupení advokátem povinné. Městský soud tedy nepochybil tím, že stěžovateli neustanovil zástupce z řad advokátů.

[11] NSS proto zamítl kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s.

[12] Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.); žalované nevznikly v tomto řízení náklady nad rámec její běžné činnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. června 2019

Zdeněk Kühn
předseda senátu